

ประมงผิดกฎหมาย : ผลกระทบและทางออกของไทย ตอนที่ ๑ ปัญหาและผลกระทบของการทำประมงผิดกฎหมาย

การต่อสู้กับการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ไม่มีการจัดทำรายงาน และไม่มีการควบคุม IUU Fishing (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing) เป็นความท้าทายใหม่สำหรับประเทศไทยในฐานะผู้ผลิต แปรรูป และส่งออกสินค้าประมงสู่ตลาดโลก นอกจากภาครัฐไทยจะต้องพัฒนาระบบการบริหารจัดการประมงให้สามารถควบคุม ตรวจสอบ และมีบทลงโทษสำหรับการทำประมง IUU ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ความซับซ้อนของอุตสาหกรรมประมงและอาหารทะเลไทยที่มีการนำเข้าวัตถุดิบต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ การนำเข้าสัตว์น้ำที่จับจากเรือที่ซักธงไทยหรือธงต่างชาติ เพื่อนำมาแปรรูปและส่งออกไปยังตลาดสหภาพยุโรปและตลาดโลก (ยกเว้นสินค้าสัตว์น้ำเลี้ยง อาทิ กุ้งเลี้ยง) ยิ่งทำให้การแก้ไขปัญหาและการควบคุมการทำประมงแบบ IUU ของไทยเป็นโจทย์ที่ยากและท้าทายเป็นอย่างยิ่ง ...

สภาพปัญหาการประมงผิดกฎหมาย

ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าสัตว์น้ำในลำดับต้นของโลก ทำรายได้เข้าสู่ประเทศปีละจำนวนมาก และอาชีพประมงก็มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโดยเป็นแหล่งที่มาของรายได้ การจ้างแรงงาน และก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกมากมาย ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลต้องประสบปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำทะเล ซึ่งเกิดขึ้นจากสองสาเหตุคือการเสื่อมโทรมตามธรรมชาติ และการเสื่อมโทรมจากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ แต่การทำประมงทะเลยังคงให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูง จึงมีผลให้ผู้สนใจเข้ามาลงทุนประกอบอาชีพ

ประมงเพิ่มขึ้น (Overfishing) อย่างรวดเร็วดังจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนและประสิทธิภาพของเรือและเครื่องมือประมง โดยเฉพาะอวนลากและอวนรุนที่ใช้จับสัตว์น้ำหน้าดิน และอาจกล่าวได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มีการทำลายสูง เนื่องจากไม่สามารถคัดเลือกสัตว์น้ำเป้าหมายได้ (Non selective gear) จนกลายเป็นส่วนหนึ่งในการทำประมงที่ผิดต่อสมดุลทางธรรมชาติและกฎหมาย และเป็นเหตุให้กลุ่มผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ประมงอย่างสหภาพยุโรป (EU) ไม่พอใจ ถึงขั้นประกาศแจ้งเตือนว่าอาจจะงดนำเข้าผลิตภัณฑ์ประมงจากไทย....

IUU Fishing : การทำประมงที่ผิดกฎหมาย ไม่รายงาน และไม่มีการควบคุมของสหภาพยุโรป

การทำประมงผิดกฎหมาย คือ

- เป็นการทำประมงที่ไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐนั้นๆ หรือละเมิดกฎหมายของรัฐ
- ละเมิดมาตรการอนุรักษ์ที่ร่วมกันกับประเทศอื่น หรือละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ
- ฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศ หรือพันธบัตรระหว่างประเทศ

การทำประมงโดยไม่รายงาน คือ

- ไม่มีรายงาน หรือรายงานไม่ถูกต้องระดับชาติ
- ทำในพื้นที่ความร่วมมือ แต่ไม่รายงาน หรือรายงานไม่ถูกต้อง

การทำประมงโดยไม่มีการควบคุม คือ

- ทำประมงโดยไม่มีขั้วตาดี ไม่ใช้ใบอนุญาต
- ทำประมงที่ขัดต่อมาตรการอนุรักษ์

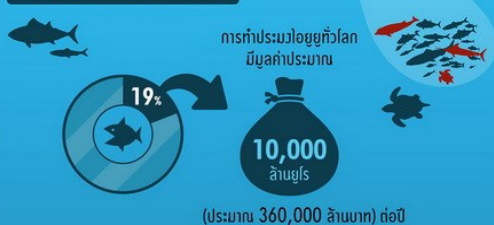
ความร่วมมือระหว่างสหภาพยุโรปกับประเทศอื่นๆ

สหภาพยุโรปทำงานร่วมกับประเทศต่างๆ อย่างใกล้ชิด ในกรณีฉุกเฉินกับประเทศต่างๆ ที่ตามกฎระเบียบสากล

ร่วมมือทำโม: เพราะการทำประมงอยู่ส่วนผลกระทบต่อผู้ที่ทำประมงอย่างถูกต้องจากการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม คุกคามต่อความมั่นคงทางอาหาร และสภาพสังคม-เศรษฐกิจ

เครื่องมือ: สหภาพยุโรปที่ระบบวิธีสินค้าประมงทั้งหมดที่วาง การนำเข้า-ส่งออก ไปจนถึงการนำเข้าสินค้าเข้ามาแล้วส่งออกกลับ (re-export) ที่วางสินค้าที่เข้ามาในสหภาพยุโรปและสินค้าที่ประเทศอื่นรับจากสหภาพยุโรป

ข้อมูลการทำประมงอยู่

มีปริมาณปลาที่ถูกจับอย่างผิดกฎหมาย

ประมาณ 11-26 ล้านตันต่อปี

คิดเป็น 15% ของปลาที่จับได้ทั่วโลก

- การจับผิดกฎหมายคิดเป็น 19% ของปลาที่จับได้ทั่วโลก
- เป็นภัยคุกคามอย่างใหญ่หลวงต่อการทำประมงอย่างยั่งยืน
- เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล
- ส่งผลกระทบต่อสังคม-เศรษฐกิจ
- คณะกรรมการสหภาพยุโรปได้ตรวจประเมินการปฏิบัติการณ์เพื่อต่อต้านการทำประมงอยู่เกินกว่า 50 ประเทศทั่วโลก

ระบบควบคุมการทำประมงของสหภาพยุโรป

กฎระเบียบคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (ซีอี)

ฉบับที่ 1005/2008

ว่าด้วยวิธีการจัดระบบของประมงยุโรปในการป้องกัน ขยับขึ้น และจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมายขาดการรายงาน และไม่มีการควบคุม

ฉบับที่ 1006/2008

ว่าด้วยเรื่องการออกใบอนุญาตการทำประมง

ฉบับที่ 1224/2009

ว่าด้วยเรื่องการจัดระบบควบคุมของประมงยุโรปในการตรวจสอบการตามกฎระเบียบของการทำประมงของภาคีเครือข่าย

ประเทศที่ 3 ที่ได้รับผลกระทบจากกฎระเบียบ ข้อบังคับระหว่างประเทศ

ใบเหลือง
การระบุใบเหลือง กรณีถือว่า เป็นเพื่อการแจ้งเตือน โดยคณะกรรมาธิการสหภาพยุโรป จะเปิดโอกาสให้มีการเจรจา และปรับปรุง แต่เป็นเวลาอย่างน้อย 6 เดือน

ใบส้ม
อันเป็นการทำผิด กรณีประเทศใดกล่าวว่ามีกรณีเกิดขึ้น โดยคณะกรรมาธิการสหภาพยุโรปจะดำเนินการสืบสวนที่สืบสวนโดยคณะกรรมาธิการสหภาพยุโรป

ใบเขียว
ปล่อยจากการซื้อใบเหลือง หากการกระทำไม่ได้รับการปรับปรุงเมื่อถึงปีถัดไปประมงอยู่ สัปดาห์ที่รวม และสินค้าประมงที่ถูกต้อง

การแจ้งเตือนบัญชีดำ
กรณีทำผิดประมงบางประเทศที่อยู่ที่อยู่ในบัญชีดำ ร่วมกับ ห้ามเรือประมงของสหภาพยุโรป เข้าจับปลาในน่านน้ำประเทศดังกล่าว

- ปัจจุบันมี 18 ประเทศได้รับใบเหลือง อาทิ ไทย, ปาปัวนิวกินี, กานา, คุรธา, ตูวาลู, เซนต์วินเซนต์และเกรเนดีนส์, เซนต์คิตส์และเนวิส, หมู่เกาะโซโลมอน
- มี 4 ประเทศได้รับใบแดง ได้แก่ กัมพูชา ศรีลังกา กินี และบราซิล
- มี 6 ประเทศที่ได้รับใบแดงจากบัญชีประเทศที่ได้รับใบเหลือง ได้แก่ เกาหลีใต้, ฟิลิปปินส์, พม่า, วาตูอาตู, ปานามา และโตโก
- มี 1 ประเทศที่ได้รับการปลดจากบัญชีประเทศที่ได้รับใบแดง คือ บราซิล

หากทำประมงผิดกฎหมาย (Illegal) การทำประมงในน่านน้ำของประเทศอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ตลอดจนฝ่าฝืนมาตรการกฎหมายที่ภายในประเทศและระหว่างการทำประมงที่ไม่ปฏิบัติตาม (Unreported) : การทำประมงโดยไม่รายงาน หรือรายงานอย่างไม่ถูกต้องต่อหน่วยงานที่ดูแลการประมงแห่งชาติ

การประมงในเขตพื้นดิน โดยไม่ปรากฏสัญชาติ หรือเรือที่ติดธงของประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก

ประมงไทยกับใบเหลืองของ EU

ปัจจุบันไทยยังมีปัญหาในการทำประมงผิดกฎหมาย ทั้งในส่วนน่านน้ำของไทยและระหว่างประเทศ รวมทั้งในทะเลหลวง และเคยได้รับการแจ้งเตือนจากสหภาพยุโรปถึงปัญหาการทำประมงที่ผิดกฎหมาย กระทั่งสหภาพยุโรปได้ประกาศให้ใบเหลืองประเทศไทย ถือเป็น **ประเทศที่มีความเสี่ยงที่จะถูกจัดให้เป็นประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือ (possibility of identifying as non-cooperating country) ภายใต้กฎระเบียบ IUU ของสหภาพยุโรป** และอาจนำมาซึ่งการระงับการนำเข้าสินค้าประมงที่จับโดยเรือไทยส่งไปขายในตลาดสหภาพยุโรป โดยสหภาพยุโรปให้เวลากับไทยในการปรับปรุงแก้ไข ๖ เดือน (ภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘) ใน ๔ ประเด็น คือ ๑) ประมงไทยต้องสอดคล้องกับสากล ๒) การทำแผนปฏิบัติการ (NPOA - IUU) ๓) ติดตั้งระบบติดตามเรือ (Vessel Monitoring System หรือ VMS) บนเรือประมง และ ๔) ต้องมีระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)

ทั้งนี้ สินค้าประมงของไทยไม่ได้มีปัญหาในเรื่องระบบการควบคุมคุณภาพสินค้าหรือด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยของอาหาร ไทยยังเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้าประมงคุณภาพมีมูลค่าเพิ่มและมีระดับความปลอดภัยของอาหารตามมาตรฐานสากล แต่ต้องยอมรับว่า ปัจจุบันผู้บริโภคและผู้ซื้อ โดยเฉพาะผู้บริโภคในโลกรตะวันตกไม่ได้สนใจเฉพาะเรื่องคุณภาพความปลอดภัย และราคาเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสังคมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้าเหล่านั้นเป็นอย่างมาก ดังนั้น ปัจจัยทางด้านสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อม จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยอาจไปไม่ถึงฝั่งฝัน และกำลังถูกจับตามองจากนานาชาติและกลุ่ม NGOs ใน ๒ ประเด็นปัญหาหลัก ได้แก่ ๑) การทำประมงแบบ IUU ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล อนุรักษ์

สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการทำประมงอย่างยั่งยืนในอุตสาหกรรมประมง และ ๒) การใช้แรงงานและสวัสดิการของแรงงานในอุตสาหกรรมประมง โดยเฉพาะบนเรือประมงซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นการค้ามนุษย์ และแรงงานต่างด้าว

ผลกระทบต่อไทย

หลังจากได้ใบเหลืองมา ไทยได้เปิดการหารือกับสหภาพยุโรปอย่างเป็นทางการเพื่อรับพิจารณาแผนปฏิบัติการที่สหภาพยุโรปเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา โดยสหภาพยุโรปจะมาช่วยประเมินผลการปฏิบัติการเพื่อปลดใบเหลือง มิเช่นนั้นประเทศไทยอาจถูกให้ใบแดงขึ้นบัญชีเป็นประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือกับสหภาพยุโรปภายใต้กฎระเบียบ IUU ซึ่งจะมีผลให้ไทยไม่สามารถส่งออกสินค้าประมงไปยัง ๒๘ ประเทศในสหภาพยุโรปได้อีก อันจะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกกว่า ๓.๒ หมื่นล้านบาทต่อปี และยิ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประเทศคู่ค้าอื่น ตลอดจนส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประมงไทยทั้งระบบอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม นับจากนี้หากไทยจะพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสในการแก้ไขปัญหาประมงแบบ IUU และปัญหาประมงอื่นๆ ที่เรื้อรังมานาน อันเป็นผลกระทบต่อประเทศโดยรวมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยการสร้างระบบการบริหารจัดการประมงไทยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น ก็จะทำให้สามารถยกระดับการประมงไทยให้ได้มาตรฐานสากลได้อย่างสมบูรณ์ทั้งระบบให้สมกับการเป็นผู้ผลิตและส่งออกสินค้าประมงอันดับหนึ่งของโลก โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่อไปอย่างยั่งยืน.....

ข้อมูลอ้างอิง

- ⇒ www.wwf.eu/?244531/NGOs-support...Thailand...illegal-fishing
- ⇒ <http://iuufishing.ideasononeurope.eu/>

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา SSC Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (กศย. ศศย. สปท.) T/F : 02 275-5715

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

- การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี การทหาร พลังงาน / สิ่งแวดล้อม
- อื่นๆ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....